

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

ΖΩΟΛΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 99, 114 73 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210 7011 461 - FAX 210 7018 649
http://www.agra.gr - e-mail: info@agra.gr

Αθήνα 30/11/2011

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Δ. ΝΙΚΟΛΑΡΕΪΖΗΣ

«η κριτική – προπάντων η κριτική!»

ΔΟΚΙΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

&

ΟΥΓΟΣ ΦΩΣΚΟΛΟΣ

ΚΑΙ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ
Χ.Α. ΚΑΡΑΟΓΛΟΥ

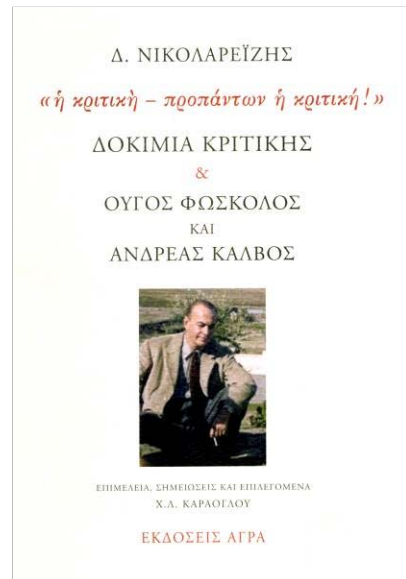
Εκδόσεις ΑΓΡΑ, Νοέμβριος, 2011
Αριθμός σελίδων : 592, Τιμή : 23,00 Ευρώ
ISBN: 978-960-325-960-2

«Από τα μαθητικά θρανία τα Γράμματα στάθηκαν ο μεγάλος μου έρωτας: τα μυθιστορήματα, τα διηγήματα, ο στίχος, η κριτική – προπάντων η κριτική! Προς αυτήν ένιωθα την ισχυρότερη έλξη». – Δ.Ν.

Ο Νικολαρεΐζης υπήρξε ένα από τα φωτεινότερα μυαλά της γενιάς του '30. Κοσμοπολίτης, με ευρύτερο φάσμα γνώσεων γύρω από τη διεθνή και ελληνική ποίηση, την πεζογραφία, το δοκίμιο, την τέχνη. Ήδη από το 1930 τα πρώιμα κείμενά του για τον ηδονισμό και τον λυρισμό στην ποίηση του Καβάφη, οι αναλύσεις και οι κρίσεις του για τον André Gide, τον Valéry, τον Proust, τον Joyce, τον υπερρεαλισμό κι αργότερα τον Malraux και τον Sartre τον καθιστούν μοναδική φωνή στον στοχασμό της γενιάς του. Αν και στην αρχή της διπλωματικής του καριέρας, δεν διστάζει να δημοσιεύσει ένα εξαιρετικό και αιχμηρότατο κείμενο το 1937, στα χρόνια της δικτατορίας Μεταξά, για τον Γκαίμπελς και τη λογοκρισία στην ναζιστική Γερμανία.

Σε τούτο τον τόμο των 592 σελίδων συγκεντρώνεται το σύνολο του κριτικού έργου του Δημήτρη Νικολαρεΐζη, «μιας από τις φωτεινότερες κριτικές συνειδήσεις της γενιάς του». Στον τόμο συμπεριλαμβάνονται δύο, εξαντλημένα από χρόνια, βιβλία του, που είχαν εκδοθεί με δική του φροντίδα και που, συνεπώς, εκφράζουν την τελευταία εκδοτική του βούληση: *Δοκίμια κριτικής* (Φ. Φέξης, 1962) και *Ούγος Φώσκολος και Ανδρέας Κάλβος* (Ικαρος, 1961). Σε τούτον τον τόμο προστίθενται δύο ακόμη κείμενά του: ο «*Αποχαιρετισμός [...]*» στον Σεφέρη, και μία απάντησή του σε έρευνα του περιοδικού *Μακεδονικές Ημέρες*, το 1938, που αναδημοσιεύεται πρώτη φορά εδώ.

Η ενότητα *Ούγος Φώσκολος και Ανδρέας Κάλβος*, πέρα από τα άγνωστα τότε στοιχεία που προσκομίζει για τους δύο μεγάλους ποιητές, έχει μοναδικό ενδιαφέρον γιατί καταγράφει την κριτική διαμάχη του Νικολαρεΐζη με τον καθηγητή Γ.Θ. Ζώρα, που η πολεμική τους δημοσιεύτηκε

σε διάφορα φύλλα της *Καθημερινής* του 1961 πριν συγκεντρωθεί σε τόμο το 1962, εποχή σχεδόν μυθική σήμερα, όπου ο Τύπος μπορούσε να φιλοξενεί και τέτοιου τύπου φιλολογικές διαμάχες.

Ένας ανεκδήλωτος ποιητής: Το βέβαιο είναι πως η ποίηση ήταν γι' αυτόν η υψηλότερη βαθμίδα της τέχνης. Τα δύο μελετήματα που ξεχωρίζουν αμέσως στα Δοκίμια Κριτικής είναι «Η διαμόρφωση του καβαφικού λυρισμού» (1930) και «Η παρουσία του Ομήρου στη νέα ελληνική ποίηση» (1947). Δεν είναι τυχαίο ότι η «μέθοδος» με την οποία προσεγγίζει τον Αλεξανδρινό, αλλά και τον Σικελιανό ή τον Σεφέρη, είναι η υπαρξιακή ψυχανάλυση του ύφους, μια μορφή διερεύνησης των καλλιτεχνικών φαινομένων που έχει τις ρίζες της στον συμβολισμό.

– ΑΛΕΞΗΣ ΖΗΡΑΣ, 1981

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Δευτερότοκος γιός του καπνέμπορου και εφοπλιστή Ιωάννη (Τζών) Νικολαρεΐζη, απογόνου αγωνιστών του 1821, και της Αικατερίνης Βλιάμου. Μετά το τέλος των γυμνασιακών σπουδών του στο Πυθαγόρειο Γυμνάσιο Σάμου, φοίτησε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και εν συνεχεία παρακολούθησε επί ένα χρόνο μαθήματα ιστορίας της τέχνης στο Πανεπιστήμιο της Φλορεντίας. Τον Φεβρουάριο του 1936, ύστερα από διαγωνισμό, εισήλθε στη διπλωματική υπηρεσία και υπηρέτησε σε διάφορες θέσεις του Υπουργείου Εξωτερικών: υποπρόξενος στο Αργυρόκαστρο (1940-1941), ακολούθησε την εξόριστη ελληνική κυβέρνηση στις 10.5.1941 στη μάχη της Κρήτης, στην Αλεξάνδρεια, στη Ν. Αφρική και στο Λονδίνο. Πρόξενος στο Αμβούργο (1948-1950), επιτετραμμένος στη Βόννη (1950-1952), αναπληρωτής σύμβουλος της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ Παρισίων (1954-1956), επιτετραμμένος σύμβουλος Πρεσβείας και γενικός πρόξενος στο Λονδίνο (1956-1958), πρεσβευτής στο Βελιγράδι (1960-1964), πρέσβης στο Λονδίνο (1964-1967), διευθυντής Β΄ Πολιτικής Διευθύνσεως Υπουργείου Εξωτερικών (1967-1968). Για τις υπηρεσίες του τιμήθηκε με διάφορα παράσημα (Αργυρό Σταυρό του Σωτήρος, Ταξιάρχη Γεωργίου κ.ά.).

Πρωτοεμφανίστηκε στα γράμματά μας το 1925, σε ηλικία δεκαεπτά ετών, με μια μετάφραση ποιήματος του Αλφόνσου Ντωντέ σε λογοτεχνικό περιοδικό της Σάμου. Συνάδελφος και φίλος του Γιώργου Σεφέρη, συνέβαλε στην έκδοση του περιοδικού *Νέα Γράμματα*, εκφραστικού οργάνου της γενιάς του '30. Αφού ταλαντεύτηκε μεταξύ λογοτεχνίας και κριτικής, δόθηκε στη δεύτερη, υπηρετώντας τη διακριτικά: «ξένος αυτός προς το θόρυβο και την κραυγαλέα διαφήμιση και αυτοδιαφήμιση», επεσήμανε ο Βάσος Βαρίκας, ενώ ο Σεφέρης έγραφε στον Κατσιμπαλη το 1936 για τον Νικολαρεΐζη ότι «ταλαντεύεται μεταξύ διπλωματίας και τελειότητας». Από το πρώτο κιόλας δοκίμιο του, το 1930, έδειξε τις αρετές του: Ευαίσθητος και επαρκής αναγνώστης της λογοτεχνίας, οξυδερκής ως κριτικός της, επεδίωκε να αναδείξει «το ανθρώπινο βάθος» που εκφράζει κάθε συγγραφέας. Μπορεί η παραγωγή του να είναι εντυπωσιακά μικρή, όμως έχει (και σήμερα) αντιστρόφως ανάλογη αξία, ώστε η κρίση του Βαρίκα να παραμένει σε ισχύ: ο Νικολαρεΐζης επιβάλλεται «σαν μια από τις φωτεινότερες κριτικές συνειδήσεις». Όσο ζούσε συγκέντρωσε το δοκιμακό και κριτικό έργο του σε δύο βιβλία: *Ούγος Φώσκολος και Ανδρέας Κάλβος* (1961), *Δοκίμια κριτικής* (1962, ²1983) με την εύστοχη επιγραφή «Χρη λέγειν τα κάτρια» από τους *Επτά επί Θήβας* του Αισχύλου. Τα *Δοκίμια κριτικής* βραβεύτηκαν το 1963 με το βραβείο Λ. Γουλανδρή – ένα από τα βραβεία της Ομάδας των δώδεκα.